

Toelichting Verordening maatschappelijke ondersteuning 2018

Inleiding

Voor u ligt de nieuwe verordening maatschappelijke ondersteuning 2018. Deze verordening vervangt de huidige verordening maatschappelijke ondersteuning 2015. In dit document lichten wij de (noemenswaardige) wijzigingen ten opzichte van de huidige verordening toe. Voor wat betreft de bredere context van aanpassingen, zij verwezen naar het raadsvoorstel.

Hoofdstuk 1: begripsbepalingen

Een aantal (bestaande) begrippen in de verordening is nader gepreciseerd vanuit oogpunt van duidelijkheid / volledigheid waarbij de reikwijdte van de begrippen onveranderd is gebleven. Tevens bevat het begrippenkader een aantal nieuwe begrippen.

Het gaat merendeel om begrippen die eerst werden gedefinieerd in de Nadere regels maatschappelijke ondersteuning maar die nu, vanwege de overheveling van artikelen uit de Nadere regels naar de verordening (waarover later meer), zijn opgenomen in de verordening.

Hoofdstuk 2: procedurele bepalingen

Voor de overzichtelijkheid is het goed gebruik om het procedurele kader strikt te scheiden van het inhoudelijk kader dat handelt over toe- en afwijzingscriteria van een voorziening. Om die reden is er voor gekozen om alle procedurele bepalingen die betrekking hebben op de voorbereiding van een Wmo-besluit onder te brengen in dit hoofdstuk 2 en om de bepalingen na het oude artikel 2.6 (thans artikel 2.7) over te plaatsen naar een afzonderlijk hoofdstuk 4 dat inhoudelijke bepalingen bevat. Los van een aantal tekstuele aanpassingen ter verbetering (zonder de reikwijdte te veranderen), kan de volgende artikelsgewijze toelichting worden gegeven.

Artikel 2.1: melding

Het begrip “schriftelijk” is doorgehaald nu de bevestiging in de praktijk ook langs andere wegen plaatsvindt. In de praktijk wordt de melding vaak bevestigd via de schriftelijke uitnodiging voor een gesprek maar elektronisch (email) is een vorm die ook vaak / steeds vaker gekozen wordt. Vandaar de doorhaling.

Artikel 2.4: medewerkingsverplichting

Lid 3: Aan het derde lid is nadrukkelijk een nieuw sub b toegevoegd. De reden hiervan is dat het college eerst dan ook echt maatwerk kan leveren in een concrete situatie van een cliënt wanneer het college de persoonlijke woon- en leefsituatie van een cliënt ook echt kent. Dit sluit ook aan bij de regiefunctie die het college dient te nemen bij de uitvoering van zijn wettelijke compensatieplicht.

Lid 4: Als het college gebruik maakt van de genoemde bevoegdheden dan geldt, gelijk de Participatiewet, dat het college rekening houdt met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

Artikel 2.6: verslag

Lid 2: De werkwijze is om mensen een gespreksverslag toe te sturen. Dat hebben we, ten opzichte van de huidige verordening, expliciet gemaakt.

Lid 3: Ook hier gaat het om aanpassingen die aansluiten bij hoe het praktisch gaat. We hanteren in de praktijk een termijn voor 14 dagen om te reageren op gespreksverslag (termijn van orde).

Artikel 2.8: nadere regels

Er is voor gekozen om een extra bepaling toe te voegen aan het procedurele hoofdstuk 2. De reden hiervan is dat mocht in de uitvoeringspraktijk blijken dat er behoefte is aan nadere precisering van de procedurele kaders, het college in nadere regels hier invulling aan geven.

Hoofdstuk 3: resultaten

Er is een nieuw hoofdstuk 3 gemaakt over de te bereiken inhoudelijke resultaten. Hiervoor is gekozen omdat bij de invulling van de maatwerkvoorziening en eventueel een algemene voorziening de keuze is gemaakt om uit te gaan van het resultaatgericht indiceren. Dit raakt direct de criteria op basis waarvan rechten en plichten van een belanghebbende op grond van de Wmo 2015, worden vastgesteld. Dat zo zijnde, geldt dan o.g.v. artikel 2.1.3 lid 2 onder a Wmo 2015 de verplichting van de gemeente om deze criteria in een verordening vast te leggen. De nadere uitwerking is aan het college via artikel 3.2, waarbij lid 3 een belangrijke kapstokbepaling bevat als het gaat v.w.b. de doorontwikkeling van toetsingskaders.

Artikel 3.2

De raad is kaderstellend en verleent aan het college de bevoegdheid om via nadere regels de benoemde resultaten nader uit te werken waaronder begrepen de ontwikkeling van een normenkader ter toetsing (lid 3).

Voor het begrip “schoon en leefbaar huis” is dat reeds geconcretiseerd door te stellen dat het gaat om een normenkader gebaseerd op de zgn. NEN 2075:2000. Gelet op de juridische context rondom Wmo-huishoudelijke ondersteuning is gezocht naar een manier om de besluitvorming te kunnen objectiveren. Hoe stel je vast dat een huis schoon is? Daartoe is aansluiting gezocht bij de zgn. NEN 2075: de normenset zoals die wordt gehanteerd in de schoonmaakbranche. Het toetsingskader is ontwikkeld in samenspraak met de bedrijven ZorgLokaal en Seiso: de bedrijven die voor ons de optische controles uitvoeren. De NEN-normen als zodanig zijn niet openbaar zijn en mogen niet openbaar gemaakt worden. De Peelgemeenten en Helmond hebben van NEN exclusieve toestemming gekregen om het toetsingskader zoals opgemaakt openbaar te maken. Dat zal gebeuren als bijlage bij de nieuwe set nadere regels.

Artikel 3.3

Middels artikel 3.3 wordt de bevoegdheid tot opmaak van algemene voorzieningen bij het college gelegd waarbij (lid 2) bijzondere aandacht bestaat voor vrijwilligers en mantelzorgers (voorkomen van overbelasting).

Hoofdstuk 4: criteria maatwerkvoorziening

In de huidige verordening beginnen de inhoudelijke bepalingen vanaf artikel 2.7 tot en met artikel 2.10 met uitzondering van artikel 2.9. Deze bepalingen zijn in dit nieuwe hoofdstuk 4 overgenomen met op enkele punten een noemenswaardige wijziging:

Artikel 4.2: criteria specifieke maatwerkvoorzieningen

Artikel 4.2 is toegevoegd teneinde in de verordening de juiste juridische basis te leggen voor de maatwerkvoorzieningen (uit te werken in nadere regels).

Artikel 4.3: weigeringsgronden

Toegevoegd aan lid 1 is een nieuw sub h: deze weigeringsgrond beoogt de eigen verantwoordelijkheid van de cliënt te benadrukken om, indien dit redelijkerwijs mogelijk is, gebruik te maken van een voorliggende voorziening. Voorts beoogt deze weigeringsgrond aan te geven dat indien de noodzaak van de gevraagde kosten reeds is afgewezen binnen een voorliggende voorziening, dat het dan niet aangaat dat binnen de Wmo 2015 deze beoordeling doorkruist wordt.

Toegevoegd aan lid 1 is een nieuw sub i: het college kan een aanvraag afwijzen wanneer de gevraagde kosten als algemeen gebruikelijk kunnen worden aangemerkt.

Via lid 2 kan het college, indien nodig, nadere criteria stellen.

Hoofdstuk 5: PGB en de financiële tegemoetkoming

Vanwege een uitspraak van CRvB d.d. 17 mei jl., heeft de verordening de volgende belangrijke wijzigingen ondergaan: toegevoegd zijn de artikelen over pgb en vervolgens, middels een paragraaf 2, de artikelen over de financiële tegemoetkoming. Deze artikelen stonden eerst in de Nadere regels maar zijn, nu het gaat om zgn. essentialia (met bevoegdheid aan de raad), overgeheveld naar de verordening. Bij die overheveling heeft geen inhoudelijke aanpassing van de artikelen plaatsgevonden met uitzondering van de volgende (noemenswaardige) aanpassingen:

Artikel 5.4

Nieuw vast te stellen beleid: puntensysteem voor pgb huishoudelijke ondersteuning. In samenspraak met een landelijk onderzoeksbureau hebben we gezocht naar een manier om het pgb-beleid huishoudelijke ondersteuning om te buigen naar resultaatgericht indiceren en te vervolmaken in het licht van de uitspraken van de Centrale Raad van Beroep inzake huishoudelijke ondersteuning d.d. mei 2016. Het puntensysteem is een volledig geobjectiveerd systeem gebaseerd op empirische onderzoeken door KPMG en HHM ten behoeve van andere gemeenten (o.a. Utrecht, Amsterdam, Rotterdam, Emmen).

Met het puntensysteem bepaalt de Wmo-consulent welke ondersteuningsbehoefte een inwoner heeft, welke resultaten moeten worden behaald en welke individuele kenmerken er zijn. Voor elk deelresultaat en elke kenmerk wordt een aantal punten toegekend. Voor elk punt geldt een vast bedrag in Euro's per jaar dat is gebaseerd op 125% Wml inclusief vakantietijd en vakantiegeld. Het aantal punten wordt daarmee omgerekend naar een pgb. Artikel 5.4 vormt het kapstokartikel. Het systeem is uitgewerkt in de nadere regels.

Artikel 5.6

De pgb-tarieven voor Wmo-begeleiding zijn afgeleid van de zorg in natura tarieven. Bij begeleiding kennen we in totaal 12 categorieën (6 begeleiding-individueel en 6 begeleiding groep). Binnen zorg in natura heeft elke categorie een eigen tarief. Dit tarief is tot stand gekomen in overleg met de gecontracteerde aanbieders en op basis van ervaringsgegevens. De tarieven variëren per categorie er is geen sprake van een zelfde gemiddeld tarief per categorie. Omdat de pgb-tarieven zijn gebaseerd op het gemiddelde tarief ZIN hanteren we momenteel dus ook 12 pgb-tarieven, die onderling sterk kunnen verschillen. Dit levert in de uitvoering veel vragen en onduidelijkheden op en leidt ook tot fouten. Om dit te herstellen is in de nieuwe verordening opgenomen dat het pgb-tarief is gebaseerd op het gemiddelde tarief van alle categorieën ZIN voor begeleiding individueel, respectievelijk begeleiding groep. Daarmee brengen we de pgb-tarieven terug van 12 naar 2.

Artikel 5.9 lid 4

Dit artikellid is nieuw voor de 5 Peelgemeenten. De Peelgemeenten achten vaste maandbetalingen zonder controle (door SVB) niet langer wenselijk. Bij maandbetalingen hoeft de klant geen declaraties in te dienen bij de SVB. De klant en zorgverlener regelen in de zorgovereenkomst de hoogte van de maandbetaling (Vaak jaarbudget gedeeld door 12). De maandbetalingen worden door de SVB automatisch gedaan vanuit het budget. De budgethouder hoeft dus geen handtekening meer te zetten op daadwerkelijke inzet. Als de inzet stopt of in een maand minder is, dan moet de budgethouder dit doorgeven aan de SVB. Dit vergeet men meestal (of men is zich hier niet van bewust). Peelgemeenten vinden dit niet stroken met de uitgangspunten van het trekkingsrecht en nemen daarom, mede de geconstateerde fouten in aanmerking nemende, in de verordening op dat automatische maandbetalingen vanuit het trekkingsrecht niet meer geoorloofd zijn.

Hoofdstuk 6: bijdrage voor voorzieningen

Een onderscheid moet worden gemaakt tussen de bijdrage in de kosten van een algemene voorziening enerzijds en de bijdrage voor van maatwerkvoorzieningen en pgb's anderzijds.

Daarvoor gelden 2 aparte regimes: een bijdrage voor een algemene voorziening wordt bepaald en geïnd door of namens de gemeente zelf, terwijl een bijdrage voor de maatwerkvoorziening wordt geïnd en opgelegd door het CAK.

Artikel 6.1 handelt over een financiële bijdrage van cliënten voor algemene voorzieningen. Van een algemene voorziening ingevolge de Wmo is sprake indien de algemene voorziening door of namens de gemeente wordt georganiseerd. Een boodschappenservice van bijvoorbeeld de AH is dus geen algemene voorziening. Indien de gemeenten een bijdrage vraagt in de kosten, dient dat te worden opgenomen in de verordening.

Artikel 6.2: Dit artikel is grotendeels ontleend aan de modelverordening VNG (artikel 12a) en vervangt het artikel 3.1 uit de huidige verordening en artikel 3.1 uit de Nadere regels. Belangrijk is te vermelden dat de CRvB op 18 mei 2016 heeft bepaald dat delegatie naar het college inzake de regels inzake eigen bijdrage niet mogelijk is. De betreffende uitspraak ging over een algemene voorziening. Aangenomen is dat het analoog ook geldt voor eigen bijdrage gerelateerd aan maatwerkvoorzieningen. Lid 3 gaat over de zgn armoede-parameters: de regeling van de zgn. 0-factuur.

Hoofdstuk 9: kwaliteit maatschappelijke ondersteuning

Artikel 9.1

De keuze is gemaakt om in de aanhef van dit artikel het begrip “dienstverleners” toe te voegen waardoor het artikel niet alleen gaat over kwaliteitseisen in relatie tot gecontracteerde aanbieders maar ook over kwaliteitseisen in relatie tot pgb-dienstverleners. Dit vanuit het principe dat de gemeente niet alleen een verantwoordelijkheid heeft te nemen als het gaat om kwaliteit van zorg in natura maar ook als het gaat om kwaliteit van dienstverlening ingevolge een pgb.

In het verlengde daarvan is het college – ingevolge lid 2 – voornemens om in de nadere regels op te nemen dat pgb-dienstverleners aan dezelfde kwaliteitseisen moeten voldoen als de gecontracteerde aanbieders zorg in natura (het nieuwe artikel 3.5, tweede lid van de nadere regels). Dit is dus nieuw ten opzichte van de huidige nadere regels waarin voor wat betreft te stellen eisen aan pgb-dienstverleners “slechts” wordt aangesloten bij de algemene uitgangspunten van de wet, te weten dat de dienstverlening veilig, doeltreffend en cliëntgericht moet zijn. Het is wenselijk dat aanbieders zin en professionele dienstverleners pgb aan dezelfde kwaliteitseisen dienen te voldoen.

In lid 3 is het begrip “periodieke” geschrapt. Dit om tot uitdrukking te laten komen dat het toezien op kwaliteit geen standaard (telkens repeterende ongerichte) activiteiten behoren te zijn maar gerichte activiteiten. Ook controle en toezicht is maatwerk. In dat licht is ook aanvullend opgenomen in lid 3 dat het college beleidsregels kan opmaken ter uitvoering van het toezicht.

Artikel 9.3

Het huidige artikel 7.3 komt niet terug in de nieuwe verordening en wordt vervangen door een nieuw artikel 9.3 ontleend aan de nieuwe modelverordening VNG (artikel 18). Dit nieuwe artikel houdt verband met een wijziging van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 (nw artikel 5.4) dat per 1 juni 2017 in werking treedt.

Hoofdstuk 10: bestrijding misbruik of oneigenlijk gebruik

Middels hoofdstuk 10 krijgt het thema handhaving een duidelijke plek in de verordening. Een aantal elementen wordt benoemd in dit hoofdstuk. Delegatie aan het college ter vaststelling nadere regels is aan de orde. Het vaststellen van handhavingregels moet overigens niet verward worden met uitvoering geven aan naleving van regels middels 9.1 lid 3.

